

LÓRÁNT

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLAMOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:

Benedek Elek

5. évf.
46. SZ. 1926.
XI. 30.

KÖNIG RAYER OMARÉ

VÁROK EGY ESTÉT...

IRTA: BENEDEK ELEK

Várok egy estét . . . Várva-várom.
Pedig rég elszállt ifjuságom.
Száll, száll a lelkem, nem pihenve,
Száll messze földre, Betlehembe.

Millió csillag ragyog az égen.
De nem világít egy se nékem.
Mít én keresek, az a csillag
Messze, messze, Keleten csillog.

Várok egy estét . . . minek várom?
Hisz már az élet őszét járom.
Hiába állok én már lesbe,
Nem énnékem szól ez az este.

És várom mégis epedően,
Habár a napom lemenőben.
Várom, mint várták hajdanában
A pásztorok a pusztaságban.

Érzem, szívemnek ifjodása
Ama csillagnak ragyogása.
S unokáimmal összebujva,
Ez estén gyermek leszek újra.

Várok egy estét . . . Várva-várom,
Reszkető karomat kitárom.
Örüljete, közelg az angyal,
A szózatot arany haranggal!

Örülj te is, öreg szívem te!
Uj élet száll a kebelembe.
Nem érzem már az öregségem
Feltámadott szép gyermekségem.

(Kisbácson.)

Bigyike kanárija

Irta Csürös Emília

Nagy karácsonyi készülődésben voltak a gyerekek, azt találgatták, kinek mit fog hozni az angyal. A fiúk építőkockában és meséskönyvben állapodtak meg. Bigyike pedig hangos szavakkal képzelte el magának a karácsonyi ajándékot.

— Baba lesz, szép szőke baba. Kékszemű. Talán aludni is fog tudni. Selyemruhás, fehér-cipős!

Anyuka váratlanul betoppant. A gyerekek elhallgattak és kíváncsian néztek reá. Tudja az Isten, hogy van az, de ilyenkor karácsony előtt az anyukák olyan furesák. Ugy ragyog a szemük. Talán attól, hogy gyakran beszélgetnek az angyalkával. Még a kezük is mintha aranyporos volna. Talán az angyalkák szárnyáról tapad reá.

Anyukának most is sugárzott az arca valami titkos örömtől és ölébe vette Bigyikét. Egy kicsit simogatta sötét haját, aztán így szólt hozzá:

— Beszéltem az angyalkával és azt kérdezi tőled, hogy mit hozzon, babát, vagy egy szép kis kanári madarat?

Bigyike nem sokat gondolkozott, hanem kivágta:

— Babát, Szőkét, kékszeműt, selyemruhásat! Anyuka tovább simogatta Bigyike selymes-haját.

— Babát akarsz? Porcelánfejűt, kőhajut, üveg szeműt? A kanárinak élő, dobogó szivecskéje van! Ha örül valaminek, vidám nótában elzengi neked kicsi szíve örömet, ha pedig bánatos, azt is észreveheted rajta és megvigasztalhatod. Etetni kell minden nap és vizet adni neki, amit ő gyönyörű daloeskáival köszön meg. Hát gondold meg jól, Bogárkám, mit hozzon az angyalka: élettelen babát vagy élő kanári-madarat?

Bigyikének akkor már szájában volt az ujja, úgy hallgatta anyukát. Aztán hirtelen átölelte a nyakát és azt mondta:

— Kanárit hozzon az anyu! Tessék megmondani anyuka édes, hogy kanárit hozzon!

Ugy látszik, anyuka megmondta az angyalkának, mert karácsony este ott csillogott, egy ezüstös kalicka a karácsonyfa fényében és benne bóbiskolt egy parányi kis madár: Bigyike kanárija.

Körülesodáltak a gyerekek. Milyen kicsi, milyen kedves! Hogy csillog a szeme! Vajjon tud-e énekelni? Hogy is tudhat egy ilyen kicsi madár?

De a kanári félt, meghúzódott a kalicka egyik sarkában és ijedten nézett a gyerekekre. Bigyike ki is találta az okát ennek.

— Fáradt szegény! Hosszu utat tett meg. Bizonyosan aludni akar!

Letakarták a kalickát anyuka fekete selyem kendőjével és feltették a zongorára.

Aztán este, a kis ágyában mégis csak észbe jutott Bigyikének: — Bizony, ha babát kértem volna az anyuaktól, azt most idevehetném magam mellé. Meg is csókolhatnám! Az a kis madár ott a zongorán... talán még énekelni sem tud...

És nehéz szívvel aludt el Bigyike, mert hát milyen jó is lett volna most az a kékszemű, székehajú, selyemruhás baba.

Röviddel mégis első dolga volt a kanárihoz szaladni és fellebbenteni a fekete kendőt a kalickáról. Ott szundikált félénken a kis madár az ezüstös kalicka sarkában. Odavitte kis ágyába és úgy gyönyörködött benne. Akkor már a fiúk is ott guggoltak hálógélesen Bigyike ágya körül. Csak nézték és nem szóltak semmit. A kismadár is hallgatott és kicsi kerek szemével néha a gyerekekre nézett. Bigyike egyszerre megszólalt:

— Ha nem is tud énekelni szegény, én mégis szeretem, mert az anyu, nekem hozta az anyu!

És akkor a kanári, mintha megértette volna, meglebbentette apró szárnyait, elhelyezkedett kényelmesen a kis faágon, mely a kalickában volt és dalolni kezdett. A gyerekek, elbűvölve hallgatták. Soha ilyen gyönyörű, ezüstcsengésű hangoskát! És mennyi változattal, tüzszel énekelte a parányi madár. Bigyikének könnyes lett a szeme az örömtől. Anyukát is odaesalták a kristályos hangok és ott hallgatta apuka is. Sokáig hallgatta az egész család a csöpp kis énekest. Végül elhallgatott, mintha pihentetné pirinyó tüdejét.

— Jaj de szép volt anyukám, látszik, hogy az égben tanulta! — örvendezett Bigyike.

Attól kezdve Bigyike és a kanárija igen jó barátságban voltak. Sohasem volt panasza egyiknek sem. A kanári is megkapta mindennap a maga kendermag porcióját és friss vizét. Bigyike reggeltől estig gyönyörködhetett a szép ezüstös dalocskáiban. Eszébe sem jutott többé a kékszemű, selyemruhás baba.

Aztán szomorú napok következtek Bigyikéknek. Egy vasuti szerencsétlenségből kifolyólag apuka hónapokig feküdt és azután is még sokáig csak karosszékében ülve nézhette a kék eget. A lába sebesült meg. Bigyike kanárija, mintha megérezte volna, hogy rajta kívül még van egy rab a szobában, oly szépen dalolt, mint addig soha. De meg is volt a jutalma érte. A rab ember megérezte a rab madárka szomorúságát és egy szép napon apuka kinyitotta a kalicka ajtaját. A kanári félénken röpködött ide-oda a szobában, aztán ráült a kalicka ajtajára és olyan szomorúan nézett, mintha azt mondaná:

— Miért adtok nekem ilyen nagy lakást? Félek én ettől. Kalickában születtem, ott is nőtem fel, nem érzem én jól magamat a nagy távolságokban. Én nem vágyom a zöld erdőbe, mert kicsi vagyok és gyenge. Hamar felfalna egy ragadozó madár. Adjátok vissza a kalickámat, ahol születtem, csak ott érzem én boldognak magam!

Nem is dalolt addig egy hangot sem, amíg vissza nem került ezüstös kis palotájába. De apuka nem elégedett meg ennyivel. Másnap hoztak egy sokkal nagyobb kalickát, melyben ott ugrált egy másik aranyárga ruhás kanári. Bigyike kanárija igen megörült az új testvérmadárkának és olyan vidám dalolást rendeztek, hogy zengett a ház belé!

Egy reggel aztán arra ébredtek a gyerekek, hogy az egyik kanárifészékben egy pirinyó kis tojás fehérlett. Volt öröm a házban! Apuka is a karosszékében egészen felvidult tőle. Hát még, amikor párja akadt a kis tojásnak és a végén apró, meztelen fiókák tátogatták csőrüket a kis fészékben. Nagy esemény volt az! Napról-napra azt figyelték, hogy nőnek, fejlődnek a kis madarak.

Mire a kicsinyek sárga tollruhája elkészült, nagy öröm volt Bigyikéknek. Apuka először lépte át a küszöböt, hogy lehaladva a lépcsőkön, a saját lábán mehessen az utcára. Mindenki örült, mindenki nevetett, de a lehangosabb

öröme Bigyike kanárijának volt. Olyan lármás dalolást vitt véghez a kismadár, mintha vezető szerepet kért volna a nagy örömben. Bigyike odament hozzá és megsimogatta a kalickáját.

— Szép kicsi kanári, jó kicsi madárka! Ha most helyetted egy selyemruhás babám volna, az nem tudna örülni annak, hogy apuka meggyógyult!

A kanári meg mintha ezt felelte volna:

— De nekem szívet is adott a jó Isten, azért tudok veletek örülni és veletek búsulni!

Nem is fogyott ki soha a kockacukor az ezüstös kalicka rácsai közül! — Nem bizony!

(Kolozsvár.)

BÉLYEGGYÜJTÉS

Utazás a bélyeg körül. Az első bélyeg kiadásának története érdekes fejezet a bélyeggyűjtés történetében. A bélyegek elődeiül XIV. Lajos francia király idejében használt u. n. bérmentesítési borítékok tekinthetők. Annak idején a posta ugyanis nem volt az állam kezelésében, mint manapság, hanem a posta jövedelmét kiadta az állam, illetve Franciaországban a király — akit a postából befolyó jövedelem megilletett — bérbe. XIV. Lajos király korában a posta bérlője egy de la Valayer nevű francia nemesember volt. Az ő idejében a francia postán még a mai értelemben vett bélyegek nem voltak használatosak, hanem a leveleket egy „port payé” (bérmentesítési díj fizetve) felírással ellátott borítékkal kötötték át, olyanformán ahogy ma a nyomtatványokat, újságokat fűzik át címszállaggal). Mikor aztán az ilyen borítékokat feladták, egy nagyon kezdetleges bélyegzővel, amely fából készült, rányomták a feladás napjának keltét, ami által értéktelenítették a bérmentesítési borítékot. Ezeket a borítékokat a város különböző helyein, kolostorokban, a fogház irodájában, különböző középületek kapusainál lehetett kapni. Az ezen időből visszamaradt egyik emlékirat bizonyítja azonban, hogy már az akkori emberekben is megvillant a bélyeg létesítésének gondolata. Langueville asszony, aki egy magasrangú udvari hivatalnok felesége volt, írja meg emlékirataiban, hogyan merült fel ez a gondolat. A régiek ugyanis a leveleiket nagy árkus papirosra írták, amelyet iratlan oldalával kifelé összehajtogattak, ráírták a címet és ostyával ragasztották le. Ezekkel az ostyákkal kapcsolatban gondoltak arra, hogy tal-

lér-alaku ostyákat készítenek, amelyre rányomják Franciaország címerét és majd ezeket használják fel a levelek bérmentesítésére. Az ostyákat különböző nyilvános helyen 2 solért (a legkisebb akkori pénzegység) árusították volna. Arról azonban, hogy ez a tervezet megvalósult volna, a bélyeggyűjtés történetirői a legszorgosabb kutatásai sem akadtak semminemű nyomra, s így valószínűnek látszik, hogy ezek az ostya-bélyegek sohasem kerültek forgalomba.

Ugyanilyen borítékokat adott ki jóval később Sardinia királyság is, de itt már különböző értékjelzésű borítékokról tudunk.

Sardiniában 1818-ban került forgalomba az első ilyen boríték, amelynek híre lassan elterjedt a többi országokba és azok is követték a példát. A bélyeg mai formáját azonban egy angol könyvkereskedőnek, Chalmers Jamesnek köszönheti a világ. Az angol posta az ő kezdeményezésére adta ki 1840. május 2.-án az első fekete színű egypennys bélyeget, olyan formában, amilyeneket ma is használnak; míg Franciaországban 1849-ben kerülnek az első bélyegek napvilágra. Ausztria 1850-ben csatlakozott a bélyegkiadó államokhoz s néhány év múlva már minden európai országnak meg van a maga külön bélyege. Magyarország legelső bélyegét 1872-ben adta ki. — ezek az u. n. könyvnyomatos bélyegek, amelyek egyes darabjai ma már nagy értéket képviselnek. — de már ezelőtt használták ott az Ausztriában kiadott bélyegeket is.

(Folytatása következik.)

Karácsonyesti köszöntő

Gyermekvilágnak legszebb ünnepe,

Oh, csakhogy itt vagy, újra itt!

A szívem szent örömmel van tele,

Teljesítted vágyait.

Hogy vártalak, de régen vártalak!

Számlálgattam a perceket.

Oly lassan mult az éjjel és a nap,

Oh, csakhogy itt vagy, üdv neked!

Itt áll a fa, Hogy csillog! Hogy ragyog!

S mily kedvesen tekint reám!

Nines több szavam, olyan boldog vagyok,

Édes jó apám, édes jó anyám!

(Kisbaczon.)

Elek nagyapó.

Szilassy Bálint szép históriája.

Írta: Fábrián Gyula - Rajzolta: Fábriáné Biczó Ilona.

Marika szavaira nagy világosság gyult fel Bálint lelkében. Eszébe jutott Péter, akia viszsza ment Szilasra, hogy a falujában megtartsa Ferencz páter örökét, eszébe jutott a zord molnár, aki víz alá merítette a magyar földeket, hogy a török rá ne tehesse a kezét. Maga előtt látta a ravasz iskolamester turbános fejét, aki ide-oda, mégis a helyén marad. Rá gondolt Pál diákra, aki nehéz helyzetében annyi sokat használ a magyaroknak. Hősök ezek mind, akik ha nem is harcolnak karddal, de mégis erős akarattal, elszántsággal védik a magyar fajtát a pogány ellen. Erős sziklagátak ők a török tengerben.

— Igaza van, Marika! Köszönöm, hugocskám, hogy irányt mutatott most, amikor a lelkem a legnagyobb kétségek közt hánykolódott. Azt fogom tenni, amit mondott. Hazamegyek és minden áron megtartom azt a darab földet, amelyből az én testemet kiszakította az Isten. Halálíg kitartok az elhatározásom mellett.

— Segitse az Isten!

— Csakhogy igen nehéz lesz nekem eltemetkezni Szilasra, idegen emberek közé! Nincs már ott Péteren kívül senki barátom. Édes apám is öreg. Ki fog ott engem vigasztalni, bátorítani, segíteni ebben a hosszú, az egész életemet munkában?! Nem látni senkit, aki szeresse az embert, mindig idegen emberek rosszasága ellen harcolni, megalázkodni, tünni, hallgatni és senki előtt nem panaszkodhatni. Ez nehéz! Igen nehéz! . . . Látja, most kegyelmed egy-két szavával megnyire megvigasztalt, új emberré formált engem! Ki lesz nekem több olyan hugom, mint kegyelmed, — Marika!? Hiszen, ha lenne egy ilyen valakim, bátran mennék az utamra és nem borzadnék vissza a sok szenvedéstől, ami ott várakozik rám. De így! Elmenni magamban! Egyedül . . .

— Hát, igazán nincsen senkije? Ne lenne senki, aki kegyelmedet szeretné és elmenne kegyelmeddel Szilasra? Kérdezze meg Almási Orsikától, hogy követné-e kegyelmedet?

Bálintnak derűs sugár ragyogott fel szomorú arcán.

— Ejnye, hugocskám! Kegyelmed úgy beszélt, mint valami sokat tapasztalt bölcs asszony. Még meg is akar házasítani?! Persze! Igaza van, hiszen így érne csak valamit, hogy megtartsam a családi birtokot, hogy ne magamnak tartsam meg, hanem a Szilassy családnak! . . .

Marika elpirult egy kicsit.

— Bocsásson meg, Bálint, de igazán nem tréfás kedvemben említettem Orsikát. Kegyelmedhez illik. Apja ura is szívesen látná őt . . .

— Elkéstem, hugocskám. Apám uram is hiába gondolna Orsikára, kegyelmed is hiába komendálja nekem. Keczeri uram nem ok nélkül védi a kékkői várat olyan nagy buzgósággal, mint a hétfejű sárkány! Törökkel már verekedtem, de sárkánnyal már még sem viaskodom! . . .

Marika nevetett. Fölvidult, ragyogott a szeme. Bálintra is átragadt a jókedv. Fölzabadult a lelke és érezte, hogy ezt a vidámságot Marikának köszönheti. Hiszen, ha ez szép, jó lány, elmenne vele Szilasra, akkor nem érezne ürességet a lelkében.

Megfogta a Marika kezét.

Fabian

— Mondja csak, hugocskám! Elmerne menni

Szilásra, a törökök közé? El tudna ottan temetkezni és nem látni senkit azok közül, akik között fölnevelkedett?

— Magamban?

— Nem, Velem.

— Ha akarja, Bálint, akkor elmegyek kegyelmeddel, hogy ne legyen ott egyedül.

— Ha eljön velem, akkor az egész világot viszem magammal Szilásra!

Dávid uram csodálkozot egy kicsit, amikor Bálint megkérte tőle a Marika kezét. De aztán igen örült, hogy Marika mégis csak olyan derek férjet kap, aminő Bálint.

— Legalább visszakapom az egyik fiamat.

Filó uram egy csöppet sem volt meglepődve, amikor meghallotta az eljegyzés híret.

— Kutyá mája! Ez ugy dukál! Marika megmentette Bálint életét, amikor betegen feküdt, Bálint meg viszont kihozta őt a török rabságból. Hát, már most csak fizessék egymásnak az adósságukat, amíg élnek a siralom völgyében. Isten éltesse őket!

Bálint megírta a nagy dolgot édes apjának. A választ István gazda hozta meg, aki akkor már családos ember volt, de még szívesen jött-ment, ha levéllel vagy üzenettel küldték valahová.

Kedves fiam!

Megérkezett hozzám a te üzeneted. Ebből megértettem, hogy az én fiam leteszi a kardot és megházasodik, feleségül pedig polgár-lányt választott magának. Nagy dolog ez, mind a kettő. Te vagy az első Szilassy, aki ezt cselekszi.

Lehet, hogy az iskoláid, lehet, hogy az élet fordította meg az egyetlen Szilassy gondolkozását a család évszázados hagyományával szemben. Nem tudom, hogy miért cserélődött ki egy Szilassy lelke? De nem kutatom. Sokkal jobban szeretlek, semhogy hiábavaló okoskodással megpróbáljam életed egyik legnagyobb és legszentebb napját.

Áldásomat küldöm hát nektek és igaz szereteteimről adj hírt mátkádnak, mert jól tudom, hogyha nem nemesi vérből való is, méltó lesz azokhoz az asszonyokhoz, akik eddig a Szilassyak nevét viselték.

Hogy pedig te otthagyd a haremzöt és az ekeszarvát fogod meg a kard markolata helyett, ez is olyan elhatározás, amelyről nem foglak lebeszélni. Ide is eljutott a te vitézségednek a híre, nincs okom miattad szégyenkezni. Véréddel is adóztál hazádnak, jogod van ahhoz, hogy bátran elmondhasd: megtetted kötelességedet és magad határozatsz jövőd sorsodról.

Különben is a csodák idejét éljük és magamnak is be kell vallanom, hogy fordul a világ és igen sok dologban másképen gondolkodom már most is, mint előbb. Sokszor haragudtam rád ifjú korodban, mert a parasztot pártfogásodba vetted.

Most látom, hogy a parasztnak is van lelke, sőt mióta Péter itt paposkodik, nem tagadhatom, sőt el kell ismernem, hogy sok nemes urban nincs olyan erős és szép lélek, mint ebben a parasztyerekben.

Nem szaporitom most a szót. Csak azt akartam valahogy megmondani, hogy nem a te régi apád szól most hozzád, de olyan valaki, aki már nem érti a mostani világ forgását, csak szeretni tud. És aki szeret, az nem okoskodik.

Igazi apai szeretettel öllelek keblemre, édes fiam, mátkáddal együtt és Isten áldását fogom kérni rátok.

Szeretettel ölel:

Apád.

Boldogan olvasta el Bálint apja levelét és megmutatta Marikának is. Igen jól esett a lelkének, hogy apja szerető áldása megjött frigyükre.

A lakodalom egyszerűen folyt le. Almási Lőrinc volt a násznagy és Filó uram, meg Pataki Gérvon professzor uram a tanuk. Az esküvőn a losonczy diákok kántusa énekelt, amelyet akkor Süket uram Lackó fia vezetett.

Az esküvő után azt mondja Almási uram Bálintnak:

— Egy nagy ujságot tartogatók a számodra. Bálint öcsém, Tegnap kaptam hírt egy emberemtől. Tudom, hogy ez a hír nagy követ fog lehengeríteni a szivedről. Tudd meg, hogy Ali-basa meg Ahmed-basa irtózatoss nagy serege nem tudta elfoglalni Eger várát. Másfél hónapos kemény ostromnak állott ellent Dobó István kétezer tiszta magyar katonájával. Október 12-én a török sereg utolsó nagy rohamánál még az asszonyok is ott harcoltak a férfiak mellett a falakon. Viszsa is verték akkor keményen a pogányt, aki több rohammal már meg sem próbálkozott. A két-basa szörnyű szegénnyel vezette vissza a seregét és lemondott arról, hogy a Felvidéket megszállja.

Bálint boldogan szorította meg Almási kapitány kezét.

— Mégis van hát igazság a földön! Szegény Szondy György nyugodtabban pihenhet a sirban. Dobó István megfizetett Drégelpalánk romlásáért. Jobb hírt már igazán nem mondhatott volna senki nekem ezen a napon...

Csöndes, zavartalan boldogságban teltek el a fiatal házasok napjai. De amikor elolvadt a hó, Bálint készülődni kezdett hazafelé. Egy kipró-

bált szekereket fogadott, aki sokszor járt Hatvanban. Felkészültek az utra Marikával, elbucsztak kedveseiktől és egy szép tavaszutói napon elhagyták Losonczot örökre.

A SZULÓFÖLD.

Az utazás alatt semmi baj nem fordult elő. Ha találkoztak is néha török katonákkal, Bálint előmutatta a Szelimtől kapott írást és bántatlanul haladhattak tovább. Még néha el is kísérték a török lovasok az utazók kocsiját, nehogy marta-lóok kezébe kerüljenek.

Bálint elkéservedve látta, hogy a török hódoltságán még sokkal szomorubbak az állapotok, mint akkor, amikor utoljára jártak erre. A malomgáti nagy mocsár teljesen elvadult. Rengeteg nádas és szittyó borította a vidéket óriási területen. A levegő büzös és egészségtelen volt a mocsaras kigőzölgéstől. Körülötte messzire nem volt lakott hely, mert a tavaszi áradások vadvizekkel lepték el a mezőket és a legelőket.

A falvak lakosai megfogytak. Néha teljesen elpusztult falvakon haladt át a kocsijuk. Hol a török, hol a magyar portya néptelenítette el a helységeket. Hiszen, ezerszámra hajtották el a pogány a lakosságot, rabszjira fűzve őket. Valóságos emberkereskedést folytatott a török a keresztény rabokkal. A magyar portyázó csapatok sem kímélték a hódoltságán lévő falvakat. Fölgyújtották és kirabolták a török elleni vak gyűlöletükben és elfelejtkeztek közben saját véreikről, akiknek ezzel végzetlenül nagy károkat okoztak. — Bálint szomorúan mondta a feleségének:

— Látod, Marika, milyen borzasztó helyre hoztalak én téged.

— Nekem ott a legjobb, ahol kegyelmedet lát-batom.

Amikor Hatvanba értek, megpihentek.

— Keressük fel Pál diákot. — mondta Bálint.

— Bizony, az jó lesz. Én is szeretném őt megismerni.

Pál diák házat könnyen megtalálták. Ismer-te jól őt minden gyerek. Amikor beléptek a házba, fiatal asszonyka jött eléjük. Kis gyerek ült a karján. Nem fátyolozta le az arcát, el sem futott a férfi vendég elől, mint azt a török asszonyok szokták tenni.

— Kit keresnek?

— Pál diákot. Én Szilassy Bálint vagyok a feleségemmel.

Az asszony arcán nagy öröm világított.

— Isten hozta kegyelmeidet! Bizony, meg sem ismer engem Szilassy uram?! Esztike vagyok én, akit tíz év előtt látott utoljára. Kis nyolc éves rablány voltam én akkor. De kerüljenek belébb. Mindjárt hazajön az uram. Juszuf (fordult oda egy kis török legénykéhez) szaladj a várba,

mond meg a gazdádnak, hogy siessen haza, mert vendégek érkeztek. Siessen! Mondd, hogy Szilassy Bálint ur van itt!

Leültek a belső szobába, amely félig törökös-sen, félig magyar módra volt berendezve.

Marika a karjára vette a török földön született kis magyart.

— Hogy hívják a kis kedvest?

— Bálintnak! — mondta büszkén az asszonyka.

— Bálintnak?

— Annak bizony. Szilassról hívtuk el a magyar papot, az keresztelte erre a névre, az uram kívánságára.

— Péter keresztelte meg hát ezt a kis legényt? És ki a keresztapja ennek a kis bogárnak?

— Ki lenne más, mint Deberhán basa!?

Bálint olyan nagyotnevetett, hogy még a könnye is csorgott jókedvében.

— No, Esztike urasszony, kegyelmeitek ugyancsak jól megválasztották a komájukat!

— Bizony, nem panaszkodunk rá. Kerek száz aranyat küldött a basa pólyapénznek. Azzal a száz arannyal egy szegény magyar rabot váltott ki az uram nem régen a rabságból.

Pál diák nagy zajjal érkezett. Majd szét vetette a házat örömeiben, hogy Bálintot láthatja.

— Gyorsan, Jussuf, hozz csak egy pár üveg bort a pincéből. A saját termésem! (magyarázta büszkén). Szép szőlőm van. No nem szüretelek róla olyan bort, mint a tokaji, de hát meg lehet inni. Deberhán basa, az én komám is megissza este, amikor alszik a próféta.

— Látom, Szele uram, hogy nem panaszkodhatik a sorsára.

Bálint elgondolkozott.

— Tudja, Szilassy uram, néha elfog a keserűség, amikor arra gondolok, hogy rab vagyok tulajdonképpen én is. De itt van az én Esztike feleségem, az én kis dalos pintyökém, ő egy-kettőre eloszlatja a hangjával a bánatomat. No még a kis fiamban is sok örömem telik.

— Én is megpróbálom, hogy szülőföldemen telepszem le. Rabságba hajtom én is a fejemet. Haza huz valami nagy érzés, amely azt sugja, hogy otthon a helyem.

— Bizony mondom, nem cselekszik rosszul. Igaz! Most jut eszembe, hogy Szelim a kegyelmed rabja volt. Most itthon van. Illendő lenne őt felkeresni. Az asszonyok elbeszélgetnek itt, a meg mi odajárunk.

Szelim szívesen fogadta Bálintot.

— Hidd el, hogy vártalak mindennap téged. Jer velem edes apámhoz, hadd ismerjen meg téged ő is.

Deberhán basa barátságosan megrázta a Bá-

linc kezét. Őrült, hogy megismerhette Bálintot, aki emberségesen bánt a fiával.

— Adósa vagyok kegyelmednek a fiamhoz való jóságos barátságáért. Talán nem haragszik meg, ha megkérdezem, mit keres erre mifelénk? Ugy tetszik, mintha sok-sok évvel ezelőtt Halebbég ajánlására meghagytuk az apja birtokában a szilasi jóságot, mert igen elpusztult és nem kérte azt akkor a török urak közül senki.

— Igen. Jól emlékszik, vitéz basa, az apám birtokára. Én most oda megyek éppen. Arra gondolkodok, segíték apám uramnak a gazdálkodásban, hogy ne pusztuljon el a birtok.

Deberhán basa erősen elgondolkozva simogatta hófehér szakállát.

— Mi lesz, ha apja ura meghal? Akkor az egész birtok visszazár a szultánra. Ujra ő rendelkezik vele és nekem ajánlanom kell valamelyik vitéz agámat, vagy bégemet, aki azt a birtokot megkapja.

Bálint lehajtotta a fejét. Nem szólhatott semmit. Szelim az apjához ment és halkán beszélt hozzá valamit. A basa bólintott. Jöndulat látszott a szemében.

— Szilasy uram. A fiam a kegyelmed számára kéri a szilasi birtokot. Akarja azt megtartani az apja halála után?

— Akarom.

— Meg kell fogadnia akkor, hogy a török ellen soha fegyvert nem fog. Az adót és minden szolgáltatást, ami a földek szerint jár, becsülettel megfizeti a szultánnak! Megfogadja?

Bálint szeme előtt megjelent a bécsi kancellár gunyos mosolya. Vérhullám öntötte el az agyvelejét. De akkor Marikára és a neki tett ígéretére gondolt. Lecsillapodott és higgadt, szilárd hangon válaszolt.

— Megfogadom.

— Jól van. Szilasy uram. Örülök, hogy valamivel vissza tudom szolgálni kegyelmednek a nemes lelkiségét. Szívesen teszem, mert becsületes embernek látom. Allah áldása legyen kegyelmeddel!

Bálint elbucszott Szelimtől és visszamentek Pál diák házába, ahol sokáig maradtak együtt. Másnap este fölűntek Bálint szülőföldjének ismerős szilfái, amelyek hatalmasan megterebélyesedtek. Már messziről meglátszott a falu templomának tornya. Új tejeje volt a toronynak, csak úgy ragyogott a bádóg rajta.

Amint lépésben haladnak a falu felé, a mezőkön embereket láttak dolgozni. Énekszót hozott feléjük a szellő. Marika felfigyelt.

— Magyar éneket hallok.

— Nem lehet az, galambom. Amikor én itt

jártam utoljára, akkor is csak elvétve hallottam magyar szót.

Egy suhanc tartott a koesi felé. Bálint meg nézte. Sárga volt a képe. A szeme ferde. Tatár volt. A suhanc megemelte a süvegét és jó hevesi tájszólással magyarul köszönt rá az utasokra.

— Szerencsés jó estét adjon az Isten!

Bálint csak elbámult, nem akarta elhinni, hogy a tatár legényke hangja köszöntötte őt magyarul, az ő szülőföldjén először. Még fogadni is elfelejtette a szíves köszöntést. A felesége szólalt meg helyette:

— Adjon az Isten!...

*

Szilasy József nem tudott betelni a boldogsággal, amikor a fiatalok bekopogtak hozzá.

— Most már örömmel halok meg, hogy láthatlak benneteket. Édes lányom! Fogadj szívedbe engem. Deríts fel öreg napjaimat a szereteted fényével. Isten hozott...

I. piragének.

Bálint néhány napi pihenés után alaposan munkához látott. Első dolga volt Pétert fölkeresni, amikor munka közben ideje akadt.

Péter nem is igen esodálkozott, amikor meglátta Bálintot. Mintha várta volna.

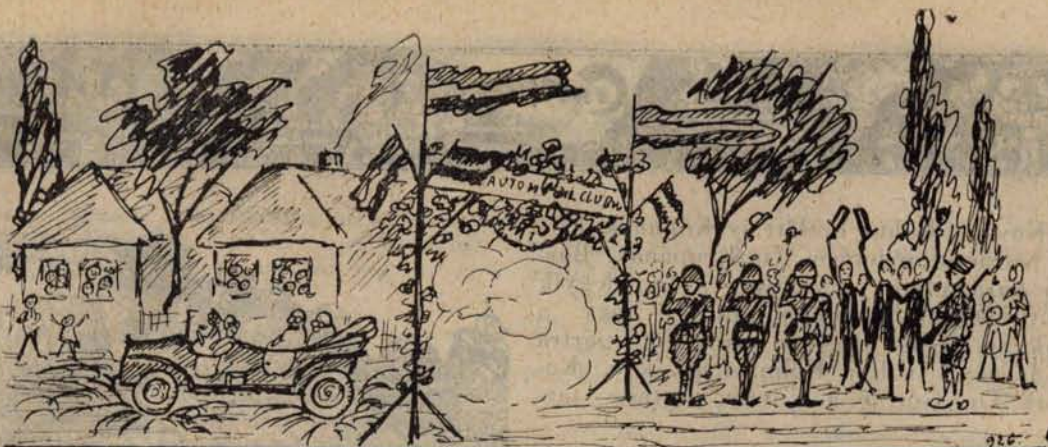
— Tudtam, hogy előbb-utóbb visszajössz. Örvendek, hogy sejtelmem valóra változott. Ismét együtt vagyunk hát idehaza, a mi édes anyaföldünkön. Itt a mi helyünk. Nincs nekünk másutt keresetünk. Jer velem, Bálint, járjunk egyet a határban. Nekem is utána kell néznem a munkának. Két hét múlva Péter-Pál napja. Hozzá kell fogjunk az aratáshoz.

Sokáig jártak-keltek a földeken. Bálint esodálkozva látta, hogy milyen más falu Szilas, mint azok, amelyeket eddig látott a hódoltság területén. A földeket rendesen művelték. Mindenütt sárgult már a buza. Nehéz fejjel bölontgattak a búzaszálak Bálinték felé. Ritka szép fajtájú gabona volt. Péter észrevette a Bálint esodálkozását, aki gyönyörködve nézte a remek búzakalászatokat.

— Mezopotámiából való buza ez. Alig van bajusza. Zömökebb fajta, nem sok a szalmája. De a kalászában több a szem, a lisztje is jobb, mint a régi buzáé. Török katonák hozták ezt Ázsiából. De mást is eltanultam a pogánytól. Látod, ott azokat a nagy tábla földeket? Olyan káposzta és különös kerti vetemények teremnek abban, hogy olyat még te nem is láttál.

(Folytatása következik.)

DR. GÓRCSÓ AZ AUTOMOBIL VERSENYEN: IRTA és RAJZOLTA :

ifj. Köhler Vilmosffy

Dr. Górcsó egy kisebb avasi városban volt körorvos, ami azt jelentette, hogy mindennap körbejárta a kisvárost, este elment a „Polgári Kör”-be és éjfél tájban körben ment haza.

Igy élt körbe-körbe a kördoktor bácsi: semmi sem zavarta meg mindennapos körforgását, — míg egyszer csak azt olvasta a Szamosban (Északrománia egyetlen magyarnyelvű napilapjában), hogy a bukaresti Automobil Klub autóversenyt rendez: körül az egész országon.

— Hohó! — kiáltott fel, — nekem ebből nem szabad kimaradnom! Ez egy körut és én körorvos vagyok; karikába fognak menni: és nekem karika lábaim vannak! Azonnal veszek egy autómobil! Egy négy-karikás, akarom mondani: négykerekű autómobil!

Mindjárt utnak is indult. Gyorsan körbejárta a várost és mire végzett a körutjával, 25

ezer lei volt a zsebében. Ugyanis 25 paciense volt dr. Górcsónak s most mindegyiken eret vágott, — nehogy, amíg ő az autóversenyen van, még jobban megbetegedjenek.

Boldog volt Górcsó barátunk, olyan boldog, hogy aznap este nem is ment a Polgári Körbe, hanem egyenesen haza. Ez volt az első eset, hogy a doktor ur egyenesen ment haza.

— Mégyan az autómobilra való pénz! — mondta vigán a feleségének és gyermekeinek. — Holnap megyek Szatmárra, (tudjátok, gyermekeim, ahol a Cimborát csinálják) és veszek egy jó kis versenykocsit.

— Vonaton mégy? — kérdezte a felesége.

— Nem, fiam. Autóbuszon. Bele kell gyakorolnom magamat az autómobil szagba — azaz szakba; tudod, hogy megnyerhessem a versenydíjat.

A kis városból naponként két autóbusz járt Szatmárra. Az egyik tulajdonosa Kohn volt, a

másiké Kovács. Kohnt ezelőtt is Kohnnak hívták, de Kovácsot régebben Tót-Krupának, Borzasztóan haragudtak egymásra és mindegyik igyekezett mentül hamarébb indulni, hogy a másíknak ne jusson utas. A város két pártra oszlott: az egyik volt a Kohn, a másik a Kovács párt. Dr. Górcsó a Kovács párthoz tartozott.

Természetesen. Tót-Krupa-Kovács autóbuzsán indult másnap Szatmárra, hogy automobil vegyen. De bármily korán is indultak el, Kohn pár perccel hamarébb töftöftözött ki a városból, ami miatt Górcsó és a Kovács-autóbuzs soffőrje szörnyén mérgesek voltak.

— Hogy én az ő benzinüket szagoljam! — méltatlankodott a doktor.

— Mit a benzin-szag! — felelte a soffőr. — de felszedi előlünk az utasokat. A kutyamiskáját, nem lesz több pasasom a doktor urnál! És ezért érdemes megtenni ezt a nagy utat Szatmárig?

— Bánom is én! — erősködött dr. Górcsó. — én ezt nem tűröm. Szagolják ők az én benzinemet!

— Hisz ez az egész autóverseny titka. — mondta a soffőr.

— Hogy-hogy?

— Hát, kérem, doktor ur, az úgy van, hogy az urak nem szeretik a rossz szagot. Azért rendeznek autóversenyt. Mindegyik azon igyekszik, hogy első legyen, de csak azért, hogy ne ő, hanem az utána jövők szagoljanak. Oszt sietnek is.

— No, akkor én első leszek! — ujjongott a doktor ur. — mért én csak úgy szeretem a benzint, ha pálinka. Amíg csak benzin, utálok. De mondja csak, barátom, mennyibe kerül egy jóképű automobil?

— Hm. Vagy úgy 100—150.000 leibe, a legolcsóbbja.

Górcsó elkáromkodta magát:

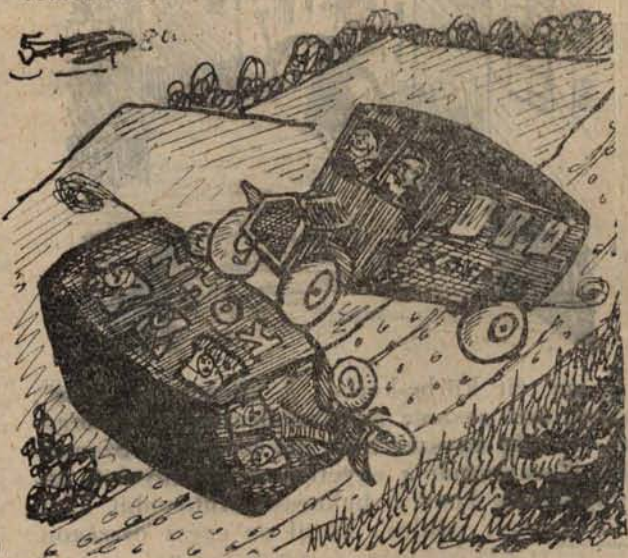
— Tyűh! Azt a . . . hisz nekem csak 25.000 leiem van! Ha én ezt tudom minden paciensemén négyszer vágok eret!

— Ne tessék nyugtalanzkodni. — biztatta a soffőr kaján mosollyal. — Most jövök én! És jól neki eresztette a gépet.

Éppen egy domb tetején voltak. Pont előtűik ereszkedett le a völgybe Kohn autóbuzsa, nagy óvatos lassúsággal.

A Tót-Krupa-Kovács nagy mestere hirtelen a legnagyobb sebességre állította be a gépjét, úgy, hogy a lejtőn amúgy is gyorsan guruló „Kovács” nekiment „Kohn”-nak és teljes erővel felborította.

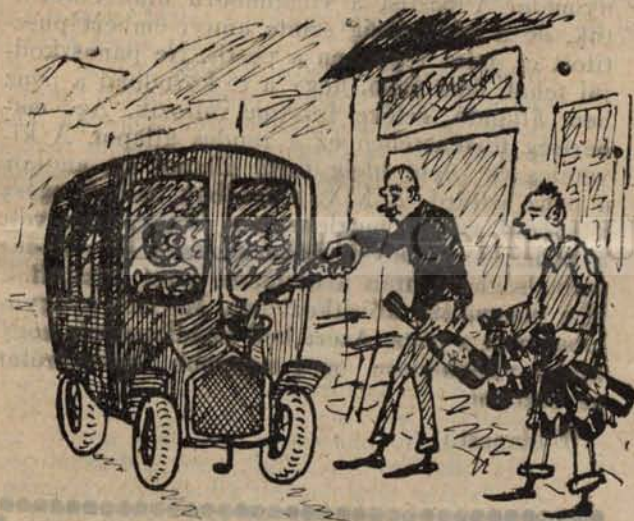

No, volt nagy ramazur! Kohn tele volt utasokkal, akik közül kinek a feje szakadt le, kinek keze-lába marjult ki, de nagyobb baj azért nem történt. Csak az autóbuzsának törtek ki a kerekei, amint azt Górcsó barátunk a láttelelet alapján megállapította. Mert a doktor ur, — a soffőr utasítása alapján — először Kohn, az autóbuzst vizsgálta meg, csak azután tért át az

ember Kohnokra. Igen. Hét utas volt, s mind-egyik meg volt sebesülve, hát felrakták őket Lót-Krupa-Kovács autóbuszára (mert Kohn autóbusza menetképtelenné lett) és az autóbusz Kohnt otthagya az országuton, folytatták utjukat Szatmár felé.

Dr. Góreső az ut folyamán kezelés alá vette a pórüljárt utasokat, olyan fényes eredménnyel, hogy, amikor utközben Livadán megálltak a „Megkeresi Béla-János” boltja előtt, — már 73.000 leije volt és efeletti örömeben a fáradt és kiizadt masinába 10 üveg sört töltött: — hadt frissüljön fel.

No, fel is frissült a gép úgy, hogy szinte hóbiskolt. Nagyon elálmosította a 10 üveg sör. Ugy mászott, mint egy csigabiga. Késő este értek be csak Szatmárra. A hosszan tartó út alatt dr. Góreső tovább folytatta a sebesültek kezelését, annyira alaposan, hogy amikor Szatmáron kiszállott: pont 150.000 leije volt, pedig a tíz üveg sör is került egy kis vagyonba.

Mivel már éjjel volt, a doktor ur másnapra halasztotta az autó-vásárt és elment a szatmári Polgári Körbe. (Azaz, hogy én nem tudom, mint hívják Szatmáron a Polgári Kör, de azt hiszem, akárhogy is hívják, onnan is körben távozott el Góreső barátunk.) Reggel aztán kiment az automobil-piacra és miután holtra veszekedte magát egy autóscoféval, végre vett egy kedves automobilt: 149.999 lei és 99 baniért.

— Mégis csak megspóroltam egy banit. — örvendezett magában — veszek a gyermekeknek cukrot érte.

Amikor a sorompóhoz ért, az ő megállította:

— Miért nincs a doktor ur autóján szám?

— Mert én versenyen-kivüli versenyző vagyok! — felelte Góreső.

— Mit ért azalatt, hogy versenyen-kivüli versenyző?

— Hogy verseny nélkül is megnyerem a versenydíjat.

— Ugy? Akkor ez csalás! Gyerünk a sziguranciára.

A szigurancián igen udvariasan fogadták a doktor urat.

— Uraságod szélhámós! — mondta egy nyájas tisztviselő, miután a tényállást felvette — az automobil verseny már tegnap elmúlt!

— A sör! — dadogta Góreső, — a sör az oka! Sok sört ivott az autóbusz, azért kés-tem le!

— Nem csak szélhámós, — jegyezte meg egy másik tisztviselő, — hanem részeg is. Az eset annál súlyosabb!

Szó, ami szó, Góreső barátunkat csak három hét múlva eresztették haza, de automobil nélkül, mert az autóját büntetésből lefoglalták.

Am Góreső azért vígan jár tovább is — mint régen — körbe-körbe és mindenütt elmeséli, hogy a versenyt megnyerte volna, ha a gépje defektet nem kap, ő ki nem esik, kórházba (?) nem kerül és három hétig nem fekszik. És mindenki elhiszi neki, hisz ez olyan természetes!

(Sárközujlak.)

Tamás érdeklődik

(Beszélgetés a pénzről)

Folytatás

APA: Róbert Károly például egész jó pénzt veretett. Gazdaságilag nagyot is fejlődött az ország az Anzruk alatt. Utóda alatt megint baj volt a pénzzel. Zsigmond háboruihoz és költséges udvartartásához már semmiféle mesterkedéssel sem tudott pénzt teremteni. Ekkor szokatlan és igazán eredeti ötlete támadt: elzalogosította az ország egyik darabját. Nem is nagy összegért adta oda a szepesi városokat a lengyeleknek. Nem Zsigmondon mult, hogy más területek is zálogba nem kerültek. Mátyás nagy adókat vetett ki, hogy az ország pénzügyeit rendezze. Az ő életében nem is volt baj, de mindjárt halála után válságos lett a pénzügyi helyzet. A két Jagelló- király nem tudott rendet teremteni. A királyi udvar folytonos pénzzavarban volt, de azért fényűző életmódot folytatott. Egymást érték a lovagjátékok, vadászatok, farsangi multságok, álarcos komédiák, nagy lakomák. Mindezeknek nagy része volt abban, hogy az egyszerűbben élő köznemesség és elgyötört jobbágyok ingerülten néztek a királyi palota felé.

TAMÁS: Ha a mohácsi vész előtt is ilyen zavartak voltak a pénzügyek, elképzelem, milyen zavar lehetett a mohácsi vész után.

APA: Bizony, kellemetlen volt az embereknek az élete. Sohasem tudták, hogy voltaképpen mennyit ér a kezükben levő pénz. Még a hivatalos emberek se. Gyakran előfordult, hogy a kecskeméti vagy kőrösi bíró csak Budán, az adó befizetésekor tudta meg, hogy kevés a tarisznyába rakott pénz: a török másképp számít, mint a kecskeméti vagy kőrösi tanács. No, de azért nem ment vissza friss pénzért: adtak kölcsön a török vagy zsidó kereskedők. Ha a zavaros idöket tekintjük, a kamat nem is volt tulságosan nagy: az alföldi városok már 50—40 százalékra kaptak pénzt kölcsön. Legtöbbször kölcsön se kellett kérni: előre számolt bíró uram azzal, hogy a török számítása nem egyezik meg az adót küldő városéval. Így volt ez külföldön is. Franciaországban és Angliában megtörtént, hogy nemcsak félig hamis, hanem egészen, mondhatnám valódi hamis aranyat verettek a királyok. Ezzel fizették a katonákat. A Franciaországba betörő angol katona zsebé-

ben ott volt a hamis angol arany; sietett is elvásárolni vagy becserélni francia aranyra, bár sejtette, hogy az sem egészen tökéletes. Képzelted, hogy leesett az álla, amikor megtudta, hogy az is valódi hamis arany. Az emberek egymást akarták becsapni, pedig csak a királyoknak volt okuk markukba nevetni. A nagy háborukat mindig pénzválság és pestis követte nyomon. A pestist a világháború után elkerültük, de a pénzválság szinte annyi embert pusztított el, mint régebben a pestis. Ne panaszkodjál tehát, édes fiam, hogy a te korodban a pénz nem állandó, értéke folyton változik. Az emberiség történetében ez a rendes állapot. A kivételes és rövid ideig tartó állapot az, amikor a pénz szilárd. A XIX. században nálunk egész a század végéig meglehetősen bizonytalan volt a pénz. A napóleoni háborúk és a 48.—49.-iki szabadságharc után a családok ezrei pusztultak el a pénzválság következtében. Ma már gyógyulóban van a pénz. Azért kell imádkoznunk, hogy újabb világháború még nagyobb katasztrófát ne okozzon.

(Budapest.)

A Magyar Ifjuság Könyvtára

kellemes és szórakoztató olvasmánnyal kedveskedik az ifjuságnak. Köteteit azonban élvezettel olvashatják a felnöttek is. Olcsó pénzért nemes szórakozást találhat e kötetek olvasója, amikor ma az általános drágaság miatt a jó könyv ára is elérhetetlen magasságra hágott. Eddig a következő kötetek jelentek meg:

1. sz. Magyar elbeszélők, nyolc elbeszélés . . . . . ára lei 15.—
- 2—3 sz. Benedek Elek: Gyermekszínház lei 25.—
- 4—3. sz. A. Conan Doyle: Tüzkörüll történetek . . . . . lei 25.—

SA JTO ALATT:

6. sz. Bábjátékos Pali, Irla: Strom Tivadar.
7. sz. Li Fan bosszuja " Westermann F. P.
8. sz. Az egyszemű " May Károly.
- 9—10. sz. Robinson Crusoe " Defoe Dániel.

MIL ÚJSÁG?

Védő oltás a skárlát ellen. Itt van a tél az ajtónk előtt s vele együtt nemcsak a kellemes téli mulatságok jöttek meg, de a gyermekek és szülők rémei, a járványos betegségek is. Skárlát, kanyaró, difteritisz sorra döntik ágyba ma a gyereket, aki még tegnap jókedvűen futkosott pajtásaival.

Nagyapáink korában a himlő volt a legveszedelmesebb gyermekbetegség. Hála az orvostudománynak, ma már minden gyermeket csecsemőkorban beoltanak himlő ellen s ti már csak hírből ismeritek, hogy milyen csunya és nagy betegség volt a hólyagos himlő például.

Madárkáknek télen hogyha magot hintesz,
Istennek tetszőbbet nem cselekszel, mint ez.

E-6.

mely sok gyermeket egész életére elrutított, vagy a nyomában keletkező utóbajokkal hónapokig, sőt évekig ágyhoz szegezett.

Pár évtizeddel ezelőtt megtalálták a difteritisz szérumát is. Ez már nem védőoltás. Először meg kell kapnia valakinek a roncsoló toroklobot (ez a difteritisz magyar neve), hogy egy adag oltóanyaggal másnapra már lázmentes lehessen. Ez az oltóanyag megöli a betegség bacillusait, de sok apró gyermekre azért a betegség még mindig végzetes kimenetelű lehet, mert hirtelen és nagy erővel támadja meg a torokkal együtt a szívet is. És ha a szív gyönge, annyira kimeríti, hogy a bacillusoktól megszabadított kis beteg szívszélhűdésben pusztulhat el.

A háborus években végre sikerült az amerikai Dick házaspárnak a skárlát oltóanyagát is megtalálni. A skárlát felfedezett bacillusait kitenyészítették és lovakba oltották be. A lovak erre a vérükben védekező anyagot termeltek ki a bacillusok pusztítása ellen és ebből a védekező anyagból állították elő a skárlát szérumát.

A háboru alatt a tudománynak semmi ilyen jótékony vívmánya nem került át hozzánk Amerikából. Az újvilág azokban az években inkább gyilkoló löszert szállított Európának. Mostanában aztán kapható a skárlát széruma Európában is. De drága az amerikai pénz s, így a skárlát szérum is drága. Egy adag Budapesten körülbelül háromezer lejbe kerül, amit szegényember aligha tud megfizetni. De az a fő, hogy már megvan. Reméljük, hogy tömegesen fogják gyártani s akkor, mint minden tömegcikk, a skárlát szérum is olcsó lesz és sok kis cimborát ment meg a korai elpusztulástól. Sőt szó van róla, hogy idővel behozzák a skárlát elleni oltást is, éppugy, mint a himlőoltást és akkor meg se kaphatja majd senki ezt a csunya betegséget.

MALMOZÁS.

Öt-hat keményebb fiu körbe áll. Karjaikat egymás vállán összefogják. Ezek vállára áll ugyanannyi nagyobb fiu, kik hasonlóan helyezkednek el. Ezek vállára áll ugyanannyi kisebb vállalkozó. Mikor így készen van a malom, akkor jobbra-balra körben kezd forogni, mindaddig, amig valamelyik egyensúlyt veszít s akkor a malom megomlik.

(T. Nagy Imre „Cirkálások” c. könyvéből.)

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben és melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

— **Keserü Elvira és Irénke, Piski.** Hurryadra jársz iskolába, reggel utazol oda, délután kerülsz háza, s emiatt kevesebb időd lesz a levélírásra. Hát azért, amennyire csak lehet, írogassál ezután is, mert nem hangsúlyozhatom eléggé, hogy a levélírás igen fontos kiegészítője az iskolai tanulásnak. — **Schönheim Béla, Temesvár.** Ki sem mondhatod, mennyire örvendél, hogy figyelmzettetek a keltezés elmulasztására. Örvendek, hogy te jőveven vetted ezt a figyelmeztetést, mert ez arra vall, hogy derék fiu vagy és szeretsz tanulni. — **Giruschek Irma, Lónyatelep.** Aradon voltál anyukáddal a nyáron, ott a vakáció igen jól telt, s a levélírásról megfeledkeztél. Hát csak pótolod a mulasztást. A nyert könyvet bizonynyal elküldte annak idején a kiadóbácsi, de valószínű, mint annyi esetben, a te könyved is nem illetékes kezekbe került. — **Vadasi Béluska, Etesd.** Nálatok, ugylátszik, jó a posta, mert te lám, mekaptad a nyert könyvet. Szeretettel várom további leveleidet. — **Ortutay Elemér, Beregszász.** Rejtvényed sorra kerül. Angelától is és Bélától is levelet várok. — **Dávid Elza és Gizi, Lónyatelep.** Egészen leszoktál a levélírásról, mert igen el voltál foglalva. Bármennyire el vagy foglalva a levélírásról nem szabad megszokni, s remélem, ígéreted szerint, ismét szorgalmasan fogod írni a leveleket. Azt, hogy mennyivel tartoztok a kiadóbácsi, fogja megírni. Pótlórejtvényetek sorra kerül. — **Mátyás József, Campia Turzii.** Írtam a kiadóhivatalnak, hogy rendetlenül kapod az újságot, amely nevelőapád, Balogh Sándor ur nevére jár. Jó lesz azonban közölnöd a kiadóhivattal, hogy mely számok hiányzanak. Velem pedig közöld a helység magyar nevét, mert a helységnévtárban nyoma sincs Campiának. Örvendek, hogy ezután gyakrabban írsz, mert gyakorolni akarod magadat az írásban. Ennél okosabbat nem igen cselekedhetnél. — **Quittner Livia, Petrozsény.** Valóban, rég nem írtál, s gyakran gondoltam rád, hogy talán hűtlen lett hozzám az én kedves, szép leveleket író unokám. Igaz örömet szereztél leveleddel, melyben fájdalmasan bucsuztál el az iskolától, de nem bucsuzol tőlem, olvasod tovább is a Cimborát, még pedig gyönyörűséggel, s mindent igen szépen találsz a Cimborában, de legjobban tetszenek a szerkesztői üzenetek, amelyek, amint te írod, „Elek nagyapó szerető szívét és megértő lelkét tükrözik vissza”. Ez ellen a szép megállapítás ellen nem tudok tiltakozni, mert, való igaz, hogy az én szívemben meleg szeretet s lelkemben nagy megértés lakozik.

— **Glück Imre, Szatmár.** Tolmácsold édesanyád-nak és testvéreidnek köszönetemet a jókívánságokért. Írtam volna külön levelet is édesanyád-nak, de hirtelenében nem találok a lakásotok címét. — **Klinger Ica és Pali, Nagyszében.** Megkaptam a rajzokat, pompás kis rajz valamennyi. Pali még azt is ide rajzolta, hogy milyennek képzel engem, s olyan hosszú bajuszt rajzolt nekem, hogy ilyen hosszúval nem mernék stálfálni a kertemben, mert könnyen felakadhatnék valamelyik ágra. Egyébként a rajz igen jó, s ez a fontos. — **Winkler Bözsike, Piski.** Igaz, hogy én nagymértékben el vagyok foglalva, de azért minden kezemhez jutott levélre válaszok, csak türelemmel kell várni, amíg a válasza sor kerül. Azt végtelenül sajnálom, hogy édesanyád ok nélkül vágott földhöz tizenkét tojást, amikor te sikoltoztál abbéli örömben, hogy könyvet nyertél. Most azonban, mert még mindig nem kaptad meg a könyvet, azt hiszi édesanyád, hogy több tojást nem kell földhöz vágnia, pedig olyan áldott, jó anya, hogy szívesen földhöz vágná még tizenkét tojást, ha megkapnád a könyvet. Nyomban írtam külön a kiadóbácsinak, hogy még egyszer küldje el a könyvet, mert bizonyos, hogy annak idején elküldte, de amint az üzenetekből is láthatod, egyik megkapja, a másik nem kapja a nyert könyvet, aszerint, hogy milyen a posta. Amál is inkább kívánom, hogy megkapjad a könyvet, mert azt ígérted, hogy ez esetben, szebben fogsz írni, no, és remélem, sikoltozásoddal nem fogod megijeszteni az édesanyádat, s tizenkét tojás nem megy a kárba, megint. — **Szöke Juci, Brassó.** Hiszen, nagy dollog, ha valaki a harmadik polgáriba jár, mert jól tudom, hogy sokat kell tanulni, de én azért meg vagyok győződve, hogy te ezután is szorgalmasan írod a levelet. — **Vámos Irénke, Gyergyószentmiklós.** Bizony, magam is jobban örültem volna, ha nem képes levelezőlapra küldesz virágot, hanem magad hozod el személyesen, de így is jól esik a figyelmesség. — **Kemecsei Miklós, Albis, Biharmegye.** Új év óta vagy unokám a testvéreiddel együtt, de még csak most írod az első levelet. Hiszen, jobb később, mint soha, különösen, ha ezután szorgalmasan írtok. A rajzod pompás kis rajz. Hát azt tudod-e, hogy van még egy Albis nevű község, még pedig Háromszék-megyében? — **Markovits Edith és Stark Jolán, Vulkán.** A közös levélpapíron írt levélre külön levél ment. — **Weisz Ernő, Petrozsény.** Csak olvassál minél több magyar könyvet, írjál minél több levelet, s meglátod, mind tökéletesebb és tökéletesebb lesz az írásod minden tekintetben. — **Egri Annuska, Berettyószéplak, Biharmegye.** Nagy gyönyörűséggel olvastam a leveledet. Mint „szép levél” fog megjelenni. — **Kilényi László, Arad.** Rövid a te beszámolóld, de

amint mondani szokták: velős. Hol megrikat, hol megkacagiat. Szeretettel gondolok reád. — **Kulcsár testvérek, Székelyudvarhely.** Sajnálom, hogy csak nyáron olvashatjátok az újságot s telen nem, a sok tanulnivaló miatt. Hát csak tanuljatok szorgalmasan, s mert helyes beosztással jut idő a levélírára is, szeretném, ha néha-levelet írnatok, hadd lássam a fejlődéséteket. — **Ferenzy Tibor, Tomasovce.** Megkaptam igen sikerült rajzodat, s szeretném, ha a következő leveledben közölnéd velem Tomasovce és Lucenci magyar nevét, mert nincs szlovákiai helységnévtáram. — **Mester Sándor, Szatmár.** Nagy az örömed, mert apukád megengedte, hogy újra előfizesz a Cimborára, s most már tovább is gyönyörködhetel a nagyapó meséiben. Ennek ellenében megígérted, hogy nagyon jól fogsz tanulni, és én ígéreted beváltásában nem is kételkedem. Jól teszed, hogy résztveszel a rajzpályázatban, de az eredmény ne izgasson. A fontos az, ebben a pályázatban, hogy ezzel is gyakoroljátok magatokat a rajzolásban. — **Horváth Sárka, Vulkán.** Hatalmas nagy beszámolót írtál, résztveszel a rajzpályázatban is, ígéred, hogy ezután is gyakran írsz, szóval mindenképpén megérdemled, hogy szeresselek. Remélem, hogy Bözsi hugod is megszereti a levélírást, nemkülömben Latica öcséd is. Magyarázd meg nekik a levélírást fontosságát. — **Tima Endre és Honka, Zilah.** Elhiszem, hogy most nem lesz sok idő játékra és olvasásra, és én megelékszem azzal is, ha egy hónapban egyszer írsz, mert te annyira tökéletes vagy már az írásban, hogy téged nem féltetek a visszacsédtől. — **Urszinyi Judith, Nagyvárad.** A nyert könyvet megreklamáltam a kiadóhácsinál, remélem, már megkaptad. — **Román József, Szatmár.** Amiatt nem írtál oly sokáig, mert tavaly karácsony előtt kimaradtál a gimnázium harmadik osztályából, s beálltál nyomdász tanulónak. Kilenc hónapig voltál ott, de féltél, hogy megkapod a tüdővész, mint ahogy megkapta egyik tanuló társad, és elmentél géplakatosnak, s ezen a pályán meg is akarsz maradni, magánuton pedig leteszed a harmadik és a negyedik osztályról a vizsgát. Nem is képzeled, mennyire örvendek, részint az őszinte vallomásodnak, részint annak, hogy iparos pályára mentél, mert ha valaha, most igazán nagy szüksége van az országnak művelt iparosokra és kereskedőkre. Igyekezzél üres óráidban jó könyveket olvasni, mert iskola nélkül is művelheted a lelkedet, ha van benned erős akarat. Csak belepillantottam a beszámolódba, s már ennek az alapján igen szép reményeket fűzök a jövődhöz. — **Guttman Vera, Nagyvárad.** Azért nem írtál az egész nyáron, mert Petrócon nyaraltatok, apukád pedig Balatonfüreden nyaralt, és neki sok levelet írtál. Rendben van, Veréska. Első az apuka, aztán

jön nagyapóka. De számontartom az ígéretedet, hogy ezután gyakrabban írsz. Elvárom katótól is, hogy ne csak megfjést, de levelet is írjon. — **Kiss Margitka, Tasnád.** Valósággal ünnepnap neked, amikor a Cimborá megérkezik, s le nem tudod tenni addig, amíg át nem olvastad. Hogy ez így van, azt el kell hinnem, oly meleg szavakkal emlékezel meg a születésem napjáról. Azért hogy otthon nyaraltál, beszámolhatnál a vakációdrol, mert a beszámolódból olvasótársaid megismernék Tasnádot és az ottani életet. — **Kiss Gyurka, Szék.** Anyuka Magyarországon volt, s neked és Irénkének kellett elvégezni az anyuka dolgait. Aztán szindarabot is tanultatok: emiatt nem írtál. Hát ha Kolozsvárra megyek, meglátogatlak a református kollegiumban, de csak azzal a feltétellel, hogy ezután szorgalmasan írsz levelet. — **Kiss Irénke, Szamosujvár.** Gyurka Kolozsvárt, a ref. kollegiumban, te meg Szamosujváron fogsz tanulni a román polgáriban, s ígéred, hogy ott sem fogsz megfélekedzeni rólad. Bizony, én sem feledkezem meg rólad, szüleidről sem, mert annak a szülőnek, aki két városban taníttatja két gyermekét, nem kell gondért a szomszédba menni. Hát csak tanulj szorgalmasan, Irénke! — **Vajda Zoltán, Ohio.** Bizony, te jó messzire eltávolodtál nagyapótól, de vigasztal az a vallomásod, hogy a messze távolban is épp ugy szeretsz, mint a többi unokám. Tavaly még a marosvásárhelyi református kollegiumban tanultál, most már Amerikában vagy negyedik gimnazista, onnan küldöd a dollárokat a Cimborára. A jó Isten segítjen meg titeket, hogy anyagiakban meggyarapodva, s jó egészségben térjete vissza az édes anyaföldre. Várom további leveleidet. — **Szilágyi Mihály, Szilágyeseh.** Zsibón nyaraltál, aztán voltál Nagyváradon, Szilágyosmlyón; bizony, résztvehettél volna nemesak a rajz, de a beszámoló pályázatban is, de, ugylátszik, megosztottatok László bátyáddal, mert ő számol be a nyárról. Így is jó, csak szorgalmasan irjatok levelet ezután is. — **Szabó Akos, Csucs.** Azt igen helyesen, teszed, hogy az írásod megjavulása végeit ezután magad írsz, de azért igen örülnék, ha időnkint édesanyádtól is kapnék levelet. — **Szija József, Budapest.** Mélyen meghatott a leveled. Ifju munkás vagy, a könyveimből ismersz, s lám, számontartod a születésem napját és gyönyörű levélben kívánsz nekem minden jót, s még a „Huszár nagyapóéna”, az én édesapáména is hosszabb életet, hogy még sok-sok könyvet írhaszak a magyar gyermekeknek. Szeretném, ha ezután is irogatnál nekem, mert igazán nagy örömem telik az írásodban, oly szépen, oly értelmesen, helyesírás tekintetében oly kifogástalanul írsz, mintha legalább is gimnáziumot végeztél volna.

Friedmann Pali, Pista és Duci, Nagyvárad. Ugy emlékszem, hogy válaszoltam a leveletekre, amint hogy én minden levélre válaszolok. — Heller Olga, Arad. Azt helyesen teszed, hogy ezután is fejtegeted a rejtvényeket. Te igazán nem panaszkodhatsz a szerencse istenasszonyára, ha már negyedszer mosolygott reád. Remélem, hogy eddig már meg is kaptad a negyedik könyvet. — Bornemissa Katalin, Pécsujfalu. Szlovenszko. Örömmel látlak unokáim seregében, s szeretettel várom további leveleidet. Ha neved nem jelent meg a megfejtők között, ez vagy azt jelenti, hogy lekéstél a megfejtés beküldésével, vagy a leveled elkallódott. Egy rejtvény megfejtése is elég a sorsolásra való részvételre. A levélíráshoz vonatkozó ígéretedet számomra tartom.

AZ OKTÓBER HAVI REJTVÉNYEK MEGFEJTÉSE:

40. szám: Szórejtvény: Számolok.

41. szám: Szórejtvény: Cs-vel: Csóka. R-rel: Róka. F-fel: Foka. M-mel: Moka. Névrejtvény: Segesvár. Pótlórejtvény: Szilasy Bálint. Pótlórejtvény: A gyermek és a szivárvány.

42. szám: Számrejtvény: 1, 2, 5 = 6, 2, 5, 1 = 6, 3, 1, 2 = 6. Névrejtvény: Attila. Verses-rejtvény: Kalap, alap, lap.

Megfejtették:

Marx József, Glück Imre, Pápay Zsigmond, Kiss Pál, Hermann Lili és Tibor, Markovits Edith és Dusi, Borgida Anci, Bojár Magda, Huszár Mária, Szőke Juci, Kiss Pál, Heller Olga, Muzsnay Gabriella, Dávid Elza és Gizi, Schönheim Béla, Székely György, Perl Lécsi, Muzsy Márta, Horváth Sári, Nagy János, Szabó Ákos és Őesi, Szőke Juci és Piri, Németh Teri, Kelemen Anti és Magdus, Szeles Andor, Svarcz Ilonka, Vitos Béla, Szalai Ákos, Szegő Karsai és Ibolyka, Váradi György, Galló Imre, Vasadi Bella, Fehér Imre, Just Andor, Vida Zsiga és Mariska, Kálmán Balázs és Emi, Vágó Elza, Paska Judit, Kovács Jenőke, Szitás Géza és Annuska, Losonezi Misike.

A megfejtők közt tizenkét könyvet sorsoltunk ki, s Tökmag öfelsége Elek nagyapó kalapjából a következők nevét húzta ki: Kiss Pál, Nagyvárad, Dávid Elza és Gizi, Petrozsény, Székely György, Kassa, Muzsy Márta, Zsombok, Kolozsmegye, Markovits Edith és Dusi, Vulkán, Huszár Mária, Abafája, Perl Lécsi, Máramaros-sziget, Pápay Zsigmond, Fogaras, Schönheim Béla, Temesvár, Muzsnay Gabriella, Székelyudvarhely, Hermann Lili és Tibor, Kolozsvár, Borgida Anci, Szatmár.

FEJTŐRÓ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónapon végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónapon 10-ik napja.

SZÁMREJTVÉNY.

Beküldte: Láng Endre és Hrubiskó László.

1, 2, 3, 4. A kicsi ellentéte.

5, 6, 7. Ige.

8, 9. A szegénnyel ezt teszi a jószívű.

1—9. Város neve.

PÓTLÓ REJTVÉNY.

Beküldte: Szacsavay Anna Mária.

Andor
oltán
rnő
óra
ibor
ván
ina
kos
usi
psilanti
én
ica
imon
lló
ezső
éla
ntal
óni
da

E szavak kezdőbetűi egy híres fő nevének adják.

CIMBORA szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Salu-Mare (Szatmár) Str. Mircea cel Mare 3.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfizetési bejelentései és díjai.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.